

REFLECȚII ASUPRA CÎTORVA SPECTACOLE

Trebuie să trăiești zi de zi într-un teatru pentru ca să înțelegi câtă imensă cantitate de energie solicită și consumă această uzină de miracole. Spectatorii știu, bineînțeles, că iluzia de pe scenă se naște dintr-o trudă continuă, întreținută din resursele de credință ale slujitorilor ei. Uneori, cronicarii menționează că sărbătoarea și biruința de pe scenă au necesitat luni întregi de eforturi. Rareori au însă răgazul ori interesul de a se ocupa de ceea ce nu intră direct în sfera lor de activitate, și anume de prodigioasele, feluritele și armonioasele suite de strădanii pe care le cere un teatru. Și nu mă refer acum nici la producția atelierelor, nici la sutele de acțiuni diferite ale mașiniștilor și electricienilor, de pe urma cărora, minut de minut, spectacolul ființează. Am în vedere numai activitatea artiștilor, adică a aceluia care trăiesc simultan cel puțin trei existențe: a lor proprie, a personajului interpretat și, mai ales, a aceluia pe care se pregătesc ori visează să-l joace. Am în vedere activitatea acestor oameni care stau în teatru și optsprezece ore pe zi, totdeauna încordați, totdeauna în tensiune, interogându-și și biciuindu-și puterile pentru a seduce și convinge spectatorii de o realitate care nu e realitate. În Capitală, ei au privilegiul de a fi văzuți de un public mai larg și au timpul de a-și pregăti mai îndelung un rol. În celelalte orașe, unde o piesă își epuizează spectatorii, după treizeci, patruzeci de reprezentații, ritmul producției e mult mai febril și publicul trebuie iarăși ispășit, iarăși ciștigat. Impinși de resorturile adânci care i-au apropiat mereu pe oameni și i-au făcut să se dăruie unii altora, dornici să se exprime în ceea ce au mai prețios, să se facă stimați și apreciați, ei desfășoară o impresionantă cantitate de muncă, de entuziasm.

De curînd, mi-am petrecut cîteva zile printre actorii Teatrului Național din Craiova, și atmosfera aceasta de rodnică tensiune m-a prins în cercul ei și m-a emoționat. În patru zile, cu nimic deosebite de altele, am asistat la două spectacole, la o repetiție, la o premieră, la un matineu poetic și la festivitatea prilejuită de Ziua internațională a teatrului. Numai această enumerare e suficientă pentru a sugera imaginea unei industrii căreia nu-i lipsesc nici hărnicia, nici elanul, nici ordinea și pe care o alimentează în primul rînd căldura inimii omenești.

A obține un rol, a avea trac, a trimite replica în sală, a comite „bilbe”, a da replica bine, a culege aplauze, a fi lăudat și mai cu seamă a fi înjurat... acestea sînt

Ileana Sandu (Bianca), Ruxandra Sireteanu (Catarina) și Ovidiu Rocoș (Baptista) în „Femeia îndărătnică” de Shakespeare

verbele care se conjugă cel mai des, la toate timpurile și la toate modurile, într-un teatru. Intre aceste vorbe încap, din păcate, și uneori se consumă, întreaga existență a unui actor, deși ar fi nedrept să uităm și ponderea pe care o joacă în viața lui substantivele și adjectivele: valoroasă contribuție, laconism exemplar, dramatism intens, gravitate sobră.

Cînd un cronicar își scrie pagina sa de comentarii, deși știe foarte bine toate astea, nu le poate lua în seamă. El are alte criterii. Trebuie să judece valoarea unei creații și să se îndepărteze cît mai mult de o astfel de optică. Misiunea lui e comprehensivă, dar severă, iar actorii cei mai buni știu și înțeleg aceasta, refuzînd o terminologie sumară și opunîndu-se la ceea ce constituie un dăunător și absolut insuficient breviar profesional. Iată și de ce sînt încredințat că Ion Pavlescu nu va insera rîndurile mele între marginile strîmte ale unui astfel de vocabular. Pe Ion Pavlescu l-am văzut jucînd în Feste, apoi în Iago și în amîndouă rolurile avea farmec și vigoare, era inspirat; este, fără îndoială, un excelent interpret, dotat cu imaginație, cu sensibilitate.

De astă dată însă, în spectacolul pe care l-a pus în scenă și în care deține rolul titular, Sfîntul Mitică Blajinu, interpretarea nu reprezintă o reușită: e monotună, fără vervă, fără strălucire. A greșit, cred, accentuînd și mai mult asupra a ceea ce e insigni-

Leni Pința (Alta) și Vasile Cosma (Pietro Gralla)
în „Act venețian” de Camil Petrescu

fiant în personajul său ; a greșit, cred, ne-subliniind, în partea a doua a piesei, umorul lui Mitică.

* * *

Numele regizoarei Geta Tomescu, care a pus în scenă la Craiova Act venețian, ca și al lui Vasile Cosma, interpretul lui Pietro Gralla, sint, desigur, cunoscute dintr-o activitate mai lungă și care a început în urmă cu zece ani, respectiv 15 ani. Spectatorii bucureșteni, ca și cei din alte regiuni ale țării, au luat contact efemer și sporadic cu munca lor. Nu am avut prilejul să le urmăresc îndeaproape fișa artistică, așa că mă voi feri să le judec global creația. Dar pot să afirm că spectacolul pe care l-au realizat ne obligă să le reținem și să le subliniem încă o dată talentul.

Textul lui Camil Petrescu a dobândit — în viziunea regizoarei și în interpretarea actorului — o limpezime și o pregnanță remarcabile. El a devenit imaginea unui destin constrins să recunoască nu numai ceea ce e tranzitoriu și fragil într-un sentiment omenesc, ci și faptul că absolutul reprezintă candoarea inteligentei, una din formele însingurării și abaterii de la realitate. Pietro Gralla a fost, în acest spectacol, o înversurare a intransigenței totale, robul trist al dorinței de absolut și de idealitate. Foarte nuanțată mi s-a părut și linia indicată de regizoare Leniei Pința, interpreta Altei. Personajul a apărut, în reprezentație, mai puțin ca expresia necredinței și a trădării, cât a labilității simțămintelor, a imprevizibilei și complicatei lor dialectici. Cellino (Const. Sassu) a ilustrat, în liniile rolului său, aceași idee.

Am regretat doar că decorul, care se voia stilizat, era greoi și, neizbutind să ofere un cadru simbolic de joc (cum îi era în intenție), nu reușea să fie nici măcar funcțional: în momentul când Alta este înspăimântată de gindul că s-ar putea prăbuși candelaburul și amîndoi privesc spre plafon, sus nu se află nimic... nimic în afară de rama ornamentată cu ripisă de prost-gust a decorului.

* * *

Cînd absolvenții părăsesc Institutul de teatru, speranța lor este să fie solicitați imediat de un teatru din Capitală, și în acest sens nu-și cruță eforturile. Uneori reușesc, joacă o stagiune sau două un rol mai important și pe urmă așteaptă, cîteodată ani întregi, ocazia de a fi distribuiți într-o piesă ai cărei protagoniști să fie. Ceea ce înseamnă multă răbdare, exact la vîrsta cînd o ai mai puțină. Dacă pleacă într-un tea-

tru regional, au șansa, visată de orice actor, de a fi interpreții celor mai frumoase roluri și exact la etatea personajelor jucate. Căci aici, vorba lui Shakespeare, funcționează cea mai frumoasă dintre virtuți, și anume, necesitatea. Așa se face, probabil, că la Craiova am văzut în *Catarina pe Ruxandra Sireteanu*, în *Bianca pe Ileana Sandu*, în *Biondello pe Dan Tufaru*, tineri actori făcând parte din cea mai proaspătă promoție a Institutului și cărora li se încredințaseră roluri-cheie în *Femeia îndărătnică*. Au fost cu toții cuceritori prin franchise și vervă: ne-au surprins siguranța și aplombul ferocei *Catarina*, sub care se ascunde și se apără, de fapt, un suflet docil și dornic de a se lăsa stăpânit, tot așa cum ne-au surprins blîndețea și supușenia tandră a *Biancăi*, sub care se travestește o fire rece, calculată și disimulată. Cît privește *Biondello*, el a avut viață, farmec, dinamism.

Spectacolul — regie și scenografie: Miron Niculescu — se distinge prin acuratețe, omogenitate și bun-gust, directorul de scenă conciliind cu îndemănare stiluri de joc — inevitabil — deosebite și evitînd decalajul dintre spontaneitatea neexperimentată și exercițiul care a început să-și piardă din elan.

B. Elvin

Ploiești

MOMENT ACTUAL

Situat la un pas de Capitală, într-un oraș industrial de importanță republicană, teatrul din Ploiești ne-a lăsat în amintire câteva spectacole de strălucire, montate în ultimii ani: *De Pretore Vincenzo*, *Bertoldo la curte*, *D-ale carnavalului*, *Oricît ar părea de ciudat*, care au atras pe bună dreptate atenția în jurul teatrului. Din păcate, aceste reprezentații de calitate au fost puține la număr și alternau cu altele serbede, sărace în idei, lipsite de o concepție artistică fermă. Față de asemenea discrepante provocate de apariția meteorică a spectacolelor bune, era greu de stabilit „pulsul” adevărat al acestei instituții teatrale. Cu un potențial însemnat de talente și de energii, teatrul din Ploiești avea nevoie, pentru a-și putea valorifica forțele, a-și descoperi un drum propriu, a-și forma o personalitate, de un factor în stare să mobilizeze întregul colectiv la un efort de durată, care să ducă mai departe cuceririle obținute, să ridice întreaga activitate la nivelul celor mai bune din realizările de aici.

Preluînd de anul trecut conducerea teatrului, regizorul Emil Mandric a încercat să dea un asemenea impuls creator, să impună o atmosferă de creație, seriozitate și disciplină profesională, o exigență care să permită realizarea nu doar a unor momente de valoare, izolate, ci ridicarea în mod consecvent și realist a întregii activități la o treaptă superioară de cultură. Primul spectacol apărut sub egida noii conduceri, *Zoo de Vercors*, a adus în mozaicul decadelor teatrelor dramatice din vara anului trecut un aer proaspăt, revelator, promițător în această direcție. Am socotit spectacolul ca punct de